

Příloha k protokolu o SZZ č.

Diplomant: *Hana Lacinová*

Vysoká škola: *Jihočeská univerzita PF*

Ateliér arteterapie

Aprobace: *Arteterapie*

Datum odevzdání posudku: *20.5.2008*

Vedoucí bakalářské práce:

PaedDr. Evžen Perout

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Téma: Arteterapie jako komunikace při práci s klienty SVP

K obhajobě předložená bc. práce řeší téma s arteterapií jako oborem neodmyslitelně spojeným-komunikací. Vychází z poznatku, že verbální komunikace může v určitých situacích, a to i v rámci terapie, selhávat, nabízí se tedy otázka, zda lze najít alternativu. Autorka zmiňuje, že podstatou verbální komunikace je sdělení významu, který by měl být jednoznačný a přesný. Škoda, že tato myšlenka není domyšlena ve vztahu k výtvarnému projevu, který je svou podstatou obrazový a expresivní. Expresivitu lze charakterizovat také jako význam, ovšem jako význam mlhavý, neprojasněný, neurčitý; expresivní projevy, které nás zaujmou, vypadají "jako by nám chtěly něco říci". Zjistíme tedy dvojí podobu komunikace a zdá se, že zmíněná druhá je tou, která přináší úspěšnost a efekt u terapií, které nazýváme expresivními a kam vedle dramaterapie, muzikoterapie patří i arteterapie v užším významu.

Hledáme-li hlubší souvislosti, lze zmínit hledisko ontogenetické, kdy expresivní projev v podobě výrazového projevu a později výrazových schémat je první podobou komunikace mezi dítětem a pečující osobou. Je nepřehlédnutelný fakt, že obsahy této prvotní komunikace jsou sdělení o emočních stavech. Zdá se tedy, že expresivní projev je ze své podstaty těsněji spojen s emočním prožitkem, dokonce lze říci, že je ontogeneticky starší. U SZK by bylo možné zmínit otázku vývoje verbálního a ikonického či pikturálního typu projevu, paralelnosti jejich vývoje (viz Dubowski, J.: Umění versus řeč (oddělený vývoj během dětství). In Arteterapie s dětmi, Portál, 1995.

Autorka postupuje následně ke kapitole, která ozřejmuje možné příčiny poruch komunikace, od těch, které spadají do kompetence logopeda k těm, které mají psychogenní podklad a které jsou blíže praxi terapeutově - mentální retardace, deprivace, psychózy, vlivy etnické. Zmíněny jsou alternativní podoby komunikace, vzhledem k tématu práce jsou podstatnější ty, které volí jako alternativu verbálního znaku obraz. Pokud je zmíněna arteterapie, bylo by možné v případě jejího využití zmínit, že i obrazové vyjádření může být poruchové, mám na mysli dyspínii na podkladě dysgnózie a dyspraxie či alexihymii.

Za přínosnou v práci považuji část, kde autorka zmiňuje možnosti a koncepci práce arteterapeuta v SVP. Při tematické volbě (str. 41) by neměla být přehlédnuta skutečnost, že s

poruchou komunikační je nějakým způsobem spojena problematika vztahová. Ta by měla být tématem navozena a sledována i v provedení, a to v podobě výtvarně konkrétního názoru s překrýváním a budováním prostoru. K tomuto typu provedení asi klienti budou mít výhrady a je otázkou metodiky, jak k němu dospět.

Na str. 42 nerozumím poznámce o problematičnosti koláže vzhledem k věku klientů SVP. Právě u této věkové skupiny, která je ve výtvarné krizi, hledáme prostředky, jak obejít instrumentální neškolenost a koláž je jedním z těch doporučitelných. V souvislosti se zmíněnou výtvarnou krizí by bylo vhodné u SZK v produkci klientů rozlišit jevy výtvarně krizové, které řešíme výtvarným poučením a jevy, které tak či onak jsou metaforou symptomu. Ten se zpravidla vyznačuje redukovanosť, rigiditou a regresem. Terapeut musí umět reagovat na obojí a obojí řešit paraleleně.

Kazuistika Antonín: zmiňovaná agresivita je již patrná v první koláži, zhuštěná je její metaforou, domnívám se, že může souviset s jeho zablokovanou vitalitou, což se následně projeví jako depresivní symptomatika - volná tvorba s křečovými psychotickými rysy. Z metodického hlediska by tedy byly vhodné abreaktivní techniky. Proč nepoužíváte akční akvarel a uhlovou rezervu?

Práci chybí závěr, který měl zobecnit získané poznatky. Zodpovědět otázku do jaké míry je výtvarný projev alternativou, jakou má podobu v případě deprivovaných jedinců, srovnání s výzkumy jiných, co dělat v případě, když klient odmítá malovat a kreslit atd. V souvislosti s výzkumem barevné preference u deprivací se objevila zajímavá skutečnost upřednostňování žluté. S čím myslíte, že by to mohlo souviset? Navádím Vás k monografii Langmeierově a Matějčkové, kterou nezmiňujete v seznamu literatury.

Hodnocení: po formální stránce práci ubírají na hodnotě pravopisné nedostatky. Práci navrhuji hodnotit

jako dobrou.

Návrh na klasifikaci bakalářské práce: **dobrá**

PaedDr. Evžen Perout v. r.

Podpis vedoucího bakalářské práce

V Českých Budějovicích dne 20.5.2008

Stupeň klasifikace:	výborně	velmi dobře	dobře	nevyhověl
---------------------	---------	-------------	-------	-----------